

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักศึกษาของ
กรมการฝึกหัดครู และวิทยาลัยครู พร้อมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจะนำเสนอ
ตามลำดับดังนี้

- 2.1 ความหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบข่ายของงานกิจการนักศึกษา
- 2.2 หลักการและแนวคิดในการบริหารงานกิจการนักศึกษา
- 2.3 โครงสร้างและเกณฑ์มาตรฐานการบริหารงานกิจการนักศึกษา
- 2.4 บทบาทหน้าที่ของสำนักกิจการนักศึกษา
- 2.5 บทบาทหน้าที่ของคณะวิชา
- 2.6 องค์การในการจัดกิจกรรมนักศึกษา
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมาย จุดมุ่งหมาย และขอบข่ายของงานกิจการนักศึกษา

2.1.1 ความหมายของงานกิจการนักศึกษา

งานกิจการนักศึกษา ตรงกับชื่อภาษาอังกฤษหลายคำ คือ "Student services", "Student affairs", "Student personnel work", "Student personnel services" และมีผู้ให้ความหมายของงานกิจการ
นักศึกษาดังต่อไปนี้

ทองเรือน อมรัชกุล (2525) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักศึกษา
ว่าเป็นการกระทำที่คล้อยตาม หรือส่งเสริมให้ความมุ่งหมายของมหาวิทยาลัย
ได้บรรลุความสำเร็จ ซึ่งกระทำโดยการติดต่อสัมพันธ์กับนิสิตนักศึกษา ทั้งเป็น

รายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม พร้อมทั้งจัดบริการให้แก่นิสิตนักศึกษา รวมทั้งติดต่อประสานงาน และสร้างเสริมประสบการณ์ที่มีผลทำให้เกิดพัฒนาการทางการศึกษานิสิตนักศึกษา

บุญชัย จงกลนี้ (2525) ให้ความหมายของงานกิจการนักศึกษากำหนดเป็นงานในด้านการให้บริการของสถาบันอุดมศึกษานิสิตนักศึกษาเป็นกลุ่ม ในแง่ของการให้คำปรึกษาและสวัสดิการของนิสิตนักศึกษา เช่นการแนะแนวทางการศึกษาและอาชีพ การจัดหางาน บริการหอพัก และเป็นที่ปรึกษาองค์การนิสิตนักศึกษา

เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2531) ให้ความหมายของ งานกิจการนักศึกษากำหนดเป็นการจัดสวัสดิการ การให้บริการ และการควบคุมดูแล ซึ่งสถาบันการศึกษาจัดขึ้น เพื่อนักเรียน นักศึกษา โดยคำนึงถึงหลักวิชาการว่าด้วยงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา โดยจะมีฝ่ายกิจการนักศึกษา หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นในลักษณะงานเดียวกันผู้รับผิดชอบ เพื่อให้การบริหารงานด้านกิจการนักเรียนนักศึกษาเป็นไปเพื่อการพัฒนาให้นักเรียนนักศึกษาให้มีชีวิตในสถาบัน ในสังคมอย่างมีความสุข

Good (1973) ให้ความหมายของกิจการนักศึกษากำหนดถึงโปรแกรมเฉพาะอย่างที่จะจัดให้แก่นิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ไม่คลุมถึงการเรียนการสอนในห้องเรียนกิจการนิสิตนักศึกษา มีลักษณะงานเป็นการให้คำปรึกษา และเกี่ยวข้องกับงานสวัสดิการทั้งหมดของนิสิตนักศึกษา เช่น การให้คำปรึกษาทางอาชีพและการศึกษา การให้บริการหอพักและการจัดหางานให้นักศึกษาทำ เป็นต้น

2.1.2 จุดมุ่งหมายของงานกิจการนักศึกษา

สมเดช มุงเมือง (2534) กล่าวว่า งานกิจการนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบอุดมศึกษา โดยที่สถาบันจัดขึ้นเพื่อบริการและจัดสวัสดิการ ช่วยเหลือให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียนและช่วยพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์เพียบพร้อมทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพขั้นสูงมีความสามารถทางสติปัญญา มีทักษะทางสังคม มีอารมณ์มั่นคง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจเป็น

บุคคลที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ งานกิจการนักศึกษา เป็นงานที่ช่วยเสริมเติมเต็มให้นักศึกษามีความสมบูรณ์ นอกเหนือไปจากที่ได้รับตามหลักสูตรการเรียนการสอนที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้น

Herron (1970) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจการนักศึกษาดังนี้ คือ

- 1) เพื่อกระตุ้นนิสิตนักศึกษาให้เกิดบูรณาการ มีการเรียนรู้ทั้งในรูปแบบเป็นทางการและไม่ใชทางการ พร้อมกับสนับสนุนให้การศึกษาเพื่อความเป็นคนที่สมบูรณ์
- 2) เพื่อปรับปรุงประสบการณ์ให้นิสิตนักศึกษาทุกคน โดยทำเป็นโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษา ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งให้ความเอาใจใส่แก่นิสิตนักศึกษาที่มีปัญหาเป็นพิเศษ
- 3) เพื่อกระตุ้นให้มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์ ผู้บริหาร และนิสิตนักศึกษา
- 4) เพื่อสร้างบรรยากาศ ซึ่งจะทำให้นิสิตนักศึกษามีโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับการศึกษา
- 5) เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รู้จักตนเอง พร้อมทั้งสร้างสรรค์แนวทางที่นิสิตนักศึกษาได้แสดงออก
- 6) เพื่อสร้างบรรยากาศ ทำทนายให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาตนเองในด้านสติปัญญาและด้านส่วนตัว

Shaffer และ Martinson (1966) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจการนิสิตนักศึกษา พอสรุปได้ คือ เป็นการสร้างบรรยากาศที่พึงอาศัย กิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย เพื่อกระตุ้นทางสติปัญญาของนิสิตนักศึกษา เพื่อความสำเร็จทางวิชาการโดยการจัดบริการต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาแต่ละคนได้พัฒนาตนเอง ให้มีความรับผิดชอบและวินัยในตนเองสูง พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือด้านการเงินในกรณีที่จำเป็น เช่น ให้ทุนการศึกษา การให้ยืมเงินและการจัดหางานให้ทำ เป็นต้น

2.1.3 ขอบข่ายของงานกิจการนักศึกษา

พนัส หันนาคินทร์ (2524) ได้กล่าวถึงเกี่ยวกับขอบข่ายของงานกิจการนักเรียน พอสรุปได้ 4 ประการคือ

- 1) การจัดกิจกรรมนักเรียน
- 2) การจัดบริการแนะแนว
- 3) การรักษาระเบียบวินัยในโรงเรียน
- 4) การบริการด้านอื่น ๆ เช่น บริการสุขภาพอนามัย อาหารกลางวัน ร้านค้า และการบริการความปลอดภัย เป็นต้น

วิจิตร จันทรากุล (2534) กล่าวว่าขอบข่ายของงานกิจการนักศึกษามีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ควรจัดบริการให้แก่ นักศึกษาดังนี้

- 1) กิจกรรมหอพัก
- 2) บริการด้านสุขภาพอนามัย
- 3) การบริการแนะแนว
- 4) การจัดตั้งชมรมทางวิชาการ
- 5) องค์การนักศึกษา

Tripp (1970) ได้สรุปภารกิจงานกิจการนักศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

- 1) ภารกิจด้านสวัสดิการ (Welfare function) เช่นบริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย บริการอาหาร บริการช่วยเหลือด้านการเงิน บริการจัดหางาน บริการทดสอบ และบริการด้านศิษย์เก่า
- 2) ภารกิจด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตรและนอกหลักสูตร (Co-curricular and extra-curricular activities) เช่นองค์การนิสิตนักศึกษา กิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม กิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่ขยายไปเกี่ยวข้องกับชุมชน
- 3) ภารกิจด้านการควบคุม (Control function) เช่นการรับนักศึกษา การเก็บทะเบียนประวัติ งานวินัยนิสิตนักศึกษาและหอพัก

4) การกิจเกี่ยวกับการสอน (Teaching function) เช่น การปฐมนิเทศ การจัดสอนซ่อมเสริม การจัดนักศึกษาไปสอนทั้งในและนอกสถานที่

กรมการฝึกหัดครู (2534) ได้กำหนด ขอบข่ายงานกิจการนักศึกษา ว่าประกอบด้วยกิจกรรมต่อไปนี้

- 1) การปฐมนิเทศนักศึกษา
- 2) งานบริการหอพักนักศึกษา
- 3) งานทะเบียนประวัตินักศึกษา
- 4) งานกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมวิชาการ กิจกรรมกีฬา ศิลปวัฒนธรรม บำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมส่วนกลาง (หรือองค์การนักศึกษา)
- 5) งานวินัยนักศึกษา
- 6) งานนักศึกษาวิชาทหาร
- 7) งานให้การศึกษาด้านอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านส่วนตัวและสังคม
- 8) งานทุนการศึกษา
- 9) งานจัดหางาน
- 10) งานสุขภาพอนามัย
- 11) งานบริการต่าง ๆ เช่น อาหาร ร้านค้าสหกรณ์ ไปรษณีย์
- 12) งานปัจฉิมนิเทศ

จากแนวความคิดเกี่ยวกับความหมายและขอบข่ายของงานกิจการนักศึกษา ดังกล่าวพอสรุปได้ว่า งานกิจการนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จะเกี่ยวข้องและครอบคลุมการดำเนินงาน 3 ลักษณะคือ ลักษณะแรก งานกิจการนักศึกษาเป็นการดำเนินการเพื่อสร้างเสริม พัฒนาบุคลิกภาพและคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษา ได้แก่ การจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกีฬาและสันทนาการ กิจกรรมพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น ลักษณะที่สอง งานกิจการนักศึกษา เป็นงานที่ช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา

เช่น การแนะแนว การให้คำปรึกษาหารือ การบริการสุขภาพ การจัดสวัสดิการ เรื่องทุนการศึกษา หอพักนักศึกษา เป็นต้น ลักษณะที่สาม งานกิจการนักศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักศึกษา เช่น การปกครอง และวินัยนักศึกษา การปฐมนิเทศ ตลอดจนการดูแลในเรื่องความปลอดภัยต่าง ๆ

2.2 หลักการและแนวคิดในการบริหารงานกิจการนักศึกษา

2.2.1 หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษา มีภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของ อุดมศึกษา (Higher education) อันเป็นสากล คือมุ่งที่จะผลิตคนในวิชาการ ระดับสูงให้เป็นคนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ มีความสำนึกในทางสร้างสรรค์และมีคุณธรรมในทางเศรษฐกิจแก่ประเทศชาติ สอดคล้อง กับแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้กำหนดสาระของความมุ่งหมาย ของการศึกษาระดับอุดมศึกษาไว้ว่า "การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาหลัง ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและความคิด เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ มุ่งสร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาการ และ วิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาประเทศและมุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอันมีคุณค่าแก่ บุคคล สังคมและประเทศชาติ" (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2520) คณะอนุกรรมการ อุดมศึกษาของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ได้เสนอเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการอุดมศึกษาดังนี้ (อ้างใน กรมการฝึกหัดครู, 2520)

- 1) มุ่งพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาอย่างเต็มที่ทั้งนี้เพื่อความก้าวหน้า ของมนุษยชาติ
- 2) ผลิตกำลังคนด้านวิชาชีพชั้นสูงเพื่อพัฒนาสังคม
- 3) เป็นศูนย์กลางการศึกษา เพื่อช่วยพัฒนาท้องถิ่น

4) รักษาและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

5) ช่วยพัฒนาบุคคลให้มีศิลปกรรมและจริยธรรม เพื่อได้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและช่วยสังคมที่เป็นสมาชิก

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการอุดมศึกษานั้น ควรจะเริ่มด้วยการเข้าใจว่า การอุดมศึกษาเป็นการศึกษาสำหรับคนที่จะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้วย่อมจะมีความสนใจ มีกิจกรรม และขอบเขตของความรับผิดชอบกว้างขวางครอบคลุมกิจกรรมของสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะในส่วนเกี่ยวข้องกับ การศึกษาแล้ว อาจแยกพิจารณาออกได้เป็น 3 ส่วน คือ คน ความรู้ และ สิ่งแวดล้อม ดังนั้น การอุดมศึกษาเป็นเรื่องของการสร้างคน ความรู้เป็นเรื่องที่จะมาเสริมตัวคนหรือสนองความต้องการและความอยากรู้ อยากเห็นของคน และในขณะเดียวกัน คนจะใช้ความรู้เพื่อประโยชน์ในการสร้างสิ่งแวดล้อม ทั้งทาง ธรรมชาติและสังคมให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองซึ่งขอบเขตทั้งสามมีความสำคัญและ ความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเป็นแนวคิดพื้นฐานของการอุดมศึกษา (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2522)

สถาบันอุดมศึกษา เป็นชุมชนทางวิชาการ กิจกรรมที่ดำเนินการภายใน สถาบันอุดมศึกษาทุกประการ จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมวิชาการทั้งสิ้นการพัฒนา วิชาการนั้นต้องกระทำโดยใช้มนุษย์เป็นสื่อในการพัฒนา วิชาการไม่สามารถพัฒนาด้วยตนเอง ต้องอาศัยศักยภาพของมนุษย์เป็นตัวกลางในการพัฒนา ดังนั้น เพื่อให้มนุษย์มีศักยภาพสูงขึ้น ในการพัฒนาวิชาการจึงต้องส่งเสริมอิสระในการแสวงหา และอิสระในการแสดงออกในเชิงวิชาการนั้นหมายถึงอาจารย์ นักศึกษา ผู้ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกระบวนการทางวิชาการ จะต้องได้รับการกระตุ้นให้ ได้รับการพัฒนาสมรรถวิสัยในการวิเคราะห์วิจารณ์ การตัดสินใจ ความอดทน และมีความเป็นอิสระในการแสวงหาสิ่งจะ (Truth) วิธีการที่จะทำให้เกิดการ กระตุ้นดังกล่าวนี้อาจกระทำได้หลายวิธี แต่วิธีการพื้นฐานของสถาบันอุดมศึกษา ก็คือ เสรีภาพในการเรียนการสอน สถาบันอุดมศึกษาจะไม่สามารถดำเนินการให้

วิชาการเจริญงอกงามได้ดี หากให้ความสนใจหรือส่งเสริมเพียงด้านใดด้านหนึ่ง (สายหยุด จำปาทอง, 2531)

2.2.2 การบริหารสถาบันการศึกษา

ในการบริหารสถาบันการศึกษาโดยทั่วไปนั้น มีงานหลักที่ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทในการบริหารอยู่ 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1) การบริหารงานวิชาการ งานวิชาการเป็นหัวใจและเป็น"งานหลัก" ของสถาบันการศึกษา ซึ่งการบริหารงานด้านนี้ จะต้องถือเป็นภารกิจหลักของภาควิชาและคณะวิชาขึ้นมาตามลำดับจนกระทั่งถึงระดับสถาบัน

2) การบริหารงานบริการ งานบริการเป็นงานที่จะส่งเสริมเติมเต็มและสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ งานวิชาการจะเข้มแข็งไม่ได้ หากงานด้านบริการไม่เข้มแข็งพอ งานบริการประกอบด้วยงานกิจการนักศึกษา งานธุรการและการเงิน งานบริหารบุคคล งานอาคารสถานที่ และงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

การบริหารงานด้านบริการ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานด้านธุรการและการเงิน การบริหารงานด้านบุคลากร การบริหารงานด้านอาคารสถานที่ หรือแม้แต่การบริหารงานด้านกิจการนักศึกษา จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักศึกษาเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำงบประมาณต่าง ๆ จะต้องตอบให้ได้ว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาทั้งทางตรงหรือทางอ้อมอย่างไร งานบริหารงานบุคคลจะเอื้อประโยชน์สำหรับนักศึกษาอย่างไร อาคารสถานที่ และอุปกรณ์ต่าง ๆ จะต้องจัดหาและออกแบบมุ่งเน้น เพื่อประโยชน์ของนักศึกษาเป็นสำคัญตลอดจนงานกิจการนักศึกษาก็มุ่งเพื่อจะเสริมสร้าง และเติมเต็มให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2.3 การกิจและขอบข่ายงานกิจการนักศึกษา

เมื่อพิจารณาจากหลักการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าภาระหน้าที่ที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา คือการพัฒนาและส่งเสริมบุคลิกภาพของนักศึกษาให้เป็นคนที่สมบูรณ์ (Manhood) เหมาะสมกับความเป็นบัณฑิต (Eduated Man) ซึ่งจะต้องอาศัยองค์ประกอบในการจัดสภาพแวดล้อมการบริหาร การจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ การบริหารของผู้บริหารสถาบัน ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องกำหนดขอบข่ายของงานขึ้นเพื่อพัฒนานักศึกษา เรียกว่า "กิจกรรมนักศึกษา" ซึ่งภาษาอังกฤษมีคำที่นิยมใช้และเป็นที่คุ้นเคยกันอยู่ 2 คำ คือ Student affairs ใช้ในการแบ่งสายการบริหารกับคำว่า Student personnel ใช้กับสายวิชาชีพหรือสาขาวิชาการ ทั้งสองคำนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเหมือนกัน (วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2529) ซึ่งครอบคลุมภารกิจของการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งหมด

งานกิจการนักศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสามารถพัฒนาได้ทั้งในแง่ของการบริการ และในแง่ของการดำเนินงาน ถ้าพิจารณาในแง่การบริหาร งานกิจการนักศึกษา ก็คือ หน่วยงานหนึ่ง ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาได้จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการแก่นักศึกษา หน่วยงานด้านกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครู ได้แก่ "สำนักกิจการนักศึกษา" ถ้าพิจารณาในแง่วิถีการดำเนินงานแล้ว งานกิจการศึกษาก็คือ กระบวนการทางการศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาได้จัดขึ้นเพื่อให้บริการแก่นักศึกษา และช่วยพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาชีพขั้นสูง สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ งานกิจการนักศึกษาส่วนใหญ่จึงมีทั้งในลักษณะการให้บริการแก่นักศึกษาและพัฒนานักศึกษา เช่น งานหอพักนักศึกษา ซึ่งเป็นการบริการด้านที่พักอาศัยแก่นักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้มีที่พักอาศัยสะดวกและปลอดภัยภายในสถาบัน ไม่ต้องเสียเวลา ค่าใช้จ่าย และพลังงานในการเดินทาง ทำให้นักศึกษาสามารถใช้เวลาในการศึกษาเล่าเรียนได้อย่างเต็มที่ การที่นักศึกษาอยู่ร่วมกันในหอพัก ทำให้สามารถจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ขึ้น เพื่อพัฒนานักศึกษา

ได้จัดกิจกรรมที่อาจจัดขึ้นพัฒนานักศึกษาในหอพักได้แก่ กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมด้านสังคม เป็นต้น งานให้คำปรึกษาก็เป็นบริการที่สถาบันอุดมศึกษาได้จัดขึ้น เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้อง สามารถปรับตัวเข้ากับการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมหรือแก้ไขปัญหาในด้านส่วนตัวและสังคมได้ การให้บริการดังกล่าวเป็นการพัฒนานักศึกษาให้รู้จักปรับตัวเข้ากับสภาพของสังคม ควบคุมอารมณ์ในขณะบริการให้คำปรึกษาจึงเป็นสิ่งที่ช่วยในการพัฒนานักศึกษา ด้านสังคมและด้านอารมณ์ของนักศึกษาด้วย

โดยทั่วไปงานกิจการนักศึกษามักจะประกอบไปด้วยกิจกรรมหลากหลาย เช่น

- 1) การปฐมนิเทศนักศึกษา
- 2) งานบริการหอพักนักศึกษา
- 3) งานทะเบียนประวัตินักศึกษา
- 4) งานกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมวิชาการ กิจกรรมกีฬา ศิลปวัฒนธรรม บำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมส่วนกลาง (หรือองค์การนักศึกษา)
- 5) งานวินัยนักศึกษา
- 6) งานนักศึกษาวิชาทหาร
- 7) งานให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ด้านการศึกษา ด้านส่วนตัวและสังคม
- 8) งานทุนการศึกษา
- 9) งานจัดหางาน
- 10) งานสุขภาพอนามัย
- 11) งานบริการด้านต่าง ๆ เช่น อาหาร ร้านค้าสหกรณ์ ไปรษณีย์
- 12) งานปัจฉิมนิเทศ

ฯลฯ

งานกิจการนักศึกษา เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางเกี่ยวข้องกับนักศึกษา นอกชั้นเรียน นอกห้องทดลอง และนอกห้องสมุด

2.3 โครงสร้างและเกณฑ์มาตรฐานการบริหารงานกิจการนักศึกษา

2.3.1 โครงสร้างการบริหารงานกิจการนักศึกษา

โครงสร้างการบริหารงานกิจการนักศึกษา นอกจากประกอบไปด้วยหน่วยงานปกติตามสายงานแล้ว ยังประกอบไปด้วยคณะกรรมการบริหาร (Executive Committee) 2 ชุด คือ คณะกรรมการกิจการนักศึกษา และคณะกรรมการกิจการนักศึกษาคณะวิชา ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า "การบริหารโดยใช้กลุ่มบุคคล หรือที่เรียกว่า คณะกรรมการ (Committee) นั้น เป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้ได้การตัดสินใจที่ดี โดยอาศัยความคิดเห็นของกลุ่ม เพื่อประโยชน์ในการร่วมมือ ประสานงาน ช่วยให้การปฏิบัติงานเข้ากันได้เป็นอย่างดี และเพื่อประโยชน์ในการฝึกฝนตัวบุคคล" วิทยาลัยครูที่ได้ชื่อว่าเป็นชุมชนทางวิชาการ (Scholarly community) เป็นชุมชนทางปัญญา อันประกอบด้วยนักวิชาการแขนงต่าง ๆ การบริหารในรูปคณะกรรมการจึงเป็นเรื่องสมเหตุสมผลและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะสามารถที่จะระดมพลังความคิดพิจารณากำหนดวิถีทางที่เหมาะสมกับสภาพของวิทยาลัยและสังคมอย่างแท้จริง

คณะกรรมการกิจการนักศึกษา (ก.ก.)

คณะกรรมการกิจการศึกษาระดับวิทยาลัย ควรประกอบด้วยกรรมการต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย คือ

- 1) รองอธิการที่อธิการมอบหมายให้รับผิดชอบ
งานกิจการนักศึกษา ประสานกรรมการ
- 2) หัวหน้าคณะวิชาหรือรองหัวหน้าคณะวิชา
ที่ได้รับมอบหมาย กรรมการ
- 3) หัวหน้าศูนย์ศิลปวัฒนธรรม กรรมการ
- 4) หัวหน้าศูนย์เวชศึกษาป้องกัน กรรมการ
- 5) หัวหน้าฝ่ายพัฒนาบุคลากรภาพและกิจกรรมนักศึกษา กรรมการ

6) หัวหน้าฝ่ายแนะแนวสนเทศและบริการอาชีพ	กรรมการ
7) หัวหน้าสำนักกิจการนักศึกษา	กรรมการและ
เลขานุการ
8) หัวหน้าฝ่ายเลขานุการสำนักกิจการนักศึกษา	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการกิจการศึกษาระดับวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบายและแผนดำเนินงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัย
- 2) เป็นที่ปรึกษาของอธิการ รองอธิการ ผู้รับผิดชอบงานด้านกิจการ

นักศึกษา

- 3) ให้ความเห็นและเสนอแนะการปฏิบัติงานกิจการนักศึกษาต่อวิทยาลัย
- 4) ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัย
- 5) หน้าที่อื่น ๆ ที่วิทยาลัยมอบหมาย

คณะกรรมการกิจการนักศึกษาคณะวิชา (ก.กค.)

คณะกรรมการกิจการนักศึกษาคณะวิชา ประกอบด้วย

1) หัวหน้าคณะวิชาหรือรองหัวหน้าคณะวิชา	
ที่ได้รับมอบหมาย	ประธานกรรมการ
2) หัวหน้าภาควิชาหรือรองหัวหน้าภาควิชา	
ที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการ
3) หัวหน้างานพัฒนาบุคลากรและกิจกรรม	
นักศึกษา	กรรมการ
4) หัวหน้างานแนะแนวและบริการอาชีพ	กรรมการ
5) หัวหน้างานเลขานุการคณะวิชา	กรรมการและ
เลขานุการ

คณะกรรมการกิจการนักศึกษาคณะวิชา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) กำหนดแผนปฏิบัติงานกิจการนักศึกษาของคณะวิชา ให้สอดคล้องกับนโยบายของวิทยาลัย

2) เป็นที่ปรึกษาหัวหน้าคณะวิชา รองหัวหน้าคณะวิชาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านกิจการนักศึกษา

3) ให้ความเห็นและเสนอแนะการปฏิบัติงานกิจการนักศึกษาต่อคณะวิชา

4) ติดตามผลและประเมินผลการปฏิบัติงานด้านกิจการนักศึกษาของคณะวิชา

5) หน้าที่อื่น ๆ ที่คณะวิชามอบหมาย

โดยสรุปสาระสำคัญของโครงสร้างการบริหารงานกิจการนักศึกษา มีดังนี้

1) มีคณะกรรมการบริหารกิจการนักศึกษา ทั้งในระดับวิทยาลัย และคณะวิชา

2) ให้มีบุคคล หรือหน่วยงานรองรับการปฏิบัติงาน ด้านกิจการนักศึกษา ในระดับคณะวิชา ให้เหมือนกับสำนักกิจการนักศึกษา ทั้งในส่วนของอาจารย์ และนักศึกษา คือ งานเลขานุการ งานพัฒนาบุคลากรและกิจกรรมนักศึกษา งานแนะแนวสนเทศและบริการอาชีพ และคณะกรรมการนักศึกษาคณะวิชา

3) สำนักกิจการนักศึกษาจะเป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่ให้การสนับสนุนและประสานงานกับคณะวิชา และกิจกรรมสำคัญ ๆ ที่เป็นส่วนรวม นักศึกษาทุกคนต้องเข้าร่วมและถือปฏิบัติ

2.3.2 เกณฑ์มาตรฐานการบริหารงานด้านกิจการนักศึกษา

1) ปรัชญาและแนวคิดของกิจการนักศึกษา

(1) มีปรัชญาการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาที่ชัดเจน ว่าเป็นงานที่สร้างเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาเป็นคนที่สมบูรณ์

(2) งานกิจการนักศึกษา จะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องและสนอง

ความต้องการของนักศึกษา ทั้งนี้เป็นไปเพื่อพัฒนานักศึกษาโดยยึดถือนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง

(3) งานกิจการนักศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมนอกการเรียนการสอนหลากหลายเพื่อเติมเต็มและพัฒนาคุณภาพชีวิตนักศึกษาโดยสัมพันธ์กับวิชาการ มีการเน้นกระบวนการให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ มากกว่าผลผลิต

(4) งานกิจการนักศึกษา ต้องจัดให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง มีแผนงานชัดเจนโดยเริ่มภารกิจตั้งแต่มก่อนนักศึกษาเข้ามา จนกระทั่งจบการศึกษาออกไปเป็นศิษย์เก่า

(5) งานกิจการนักศึกษาเป็นงานที่สถาบันจัดให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ทั้งอาจารย์และนักศึกษาจะต้องรับผิดชอบร่วมกัน

(6) งานกิจการนักศึกษาเป็นงานที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการทำงานร่วมกัน มีกิจกรรมทั้งประเภทบังคับและประเภทให้เลือกสรร ตามระดับชั้นของวุฒิภาวะของนักศึกษาแต่ละระดับหรือชั้นปี

2) การจัดองค์กรและการบริหารทั่วไป

(1) มีการจัดองค์การบริหารงานด้านกิจการนักศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน ตั้งแต่ระดับวิทยาลัยลงไปถึงคณะวิชา

(2) การบริหารงานกิจการนักศึกษา เป็นรูปองค์คณะบุคคลทั้งระดับวิทยาลัยและระดับคณะวิชา

(3) มีการจัดทำคู่มือการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษา สำหรับอาจารย์และนักศึกษาที่เกี่ยวข้อง

(4) มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัย

(5) มีโครงการและจัดทำงบประมาณฝ่ายกิจการนักศึกษาทุกปี

(6) มีการกระจายงบประมาณกิจการนักศึกษา และสโมสรนักศึกษา ลงไปถึงระดับคณะวิชา

(7) มีการจัดทำแผนงานและโครงการของฝ่ายกิจการนักศึกษาทุกปี

(8) มีระบบการประชาสัมพันธ์งานกิจการนักศึกษา

(9) มีการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักศึกษา เมื่อสิ้นปี

การศึกษา

3) ด้านการพัฒนาบุคลากรและกิจกรรมนักศึกษา

(1) มีการจัดพิมพ์ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวินัย นักศึกษาไว้ในคู่มือนักศึกษา

(2) มีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ และจริยธรรม ของ นักศึกษาเป็นประจำ

(3) มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมบุคลิกภาพนักศึกษาในทุกด้าน ทั้งด้าน วิชาการ ศิลปวัฒนธรรม การบำเพ็ญประโยชน์ กีฬาและศิลปการบันเทิง

(4) มีการจัดบริการและสวัสดิการนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้าน ที่พักอาศัย สุขภาพอนามัย อาหารโภชนาการ และสวัสดิการต่าง ๆ

(5) มีการจัดและดำเนินการด้านการศึกษาวิชาทหาร รวมถึงการ ยกเว้นการเข้ารับราชการทหาร

(6) จัดให้มีองค์การนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยสโมสรนักศึกษา หรือ คณะกรรมการนักศึกษา และสภานักศึกษา

(7) มีธรรมนูญองค์การนักศึกษา เป็นแม่บทในการดำเนินงานด้าน องค์การนักศึกษา

(8) มีการกระจายอำนาจการดำเนินงานกิจการนักศึกษา ลงไปถึง ระดับคณะวิชา

(9) มีสำนักงานองค์การนักศึกษา เป็นศูนย์กลางในการบริหาร กิจกรรมนักศึกษา

(10) มีชมรมเพื่อส่งเสริมความถนัดและความสนใจของนักศึกษาครบ ทุกด้าน ทั้งทางด้านวิชาการ ศิลปวัฒนธรรม การบำเพ็ญประโยชน์ กีฬาและ นันทนาการ

(11) มีหน่วยงานที่ดูแลและประสานงานกิจการศิษย์เก่า

4) ด้านการแนะแนวสนเทศและบริการอาชีพ

(1) มีสำนักงานแนะแนวสนเทศและบริการอาชีพ ซึ่งจะมีห้องให้คำปรึกษาหารือ

(2) มีการจัดทำระเบียบสนธิสัญญาทางการแนะแนว การสำรวจปัญหาและความต้องการของนักศึกษา การศึกษานักศึกษาเป็นรายกรณี และการบริการข้อมูลนักศึกษาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(3) มีการจัดปฐมนิเทศ และปัจฉิมนิเทศนักศึกษา

(4) มีการให้บริการคำปรึกษาหารือแก่นักศึกษาทั้งในด้านการศึกษา อาชีพ สังคม และการปรับตัวทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

(5) มีการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม

(6) มีการจัดหาทุนและจัดบริการทุนให้นักศึกษา

(7) จัดบริการจัดหางานให้นักศึกษาทั้งในระหว่างการศึกษา และหลังการจบการศึกษา

(8) จัดบริการซ่อมเสริมให้นักศึกษาที่เรียนช้า หรือนักศึกษาที่เรียนไม่ทัน ตลอดจนนักศึกษาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม

(9) มีการติดตามผลนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา

2.4 บทบาทหน้าที่ของสำนักกิจการนักศึกษา

สำนักกิจการนักศึกษา เป็นหน่วยงานของวิทยาลัยครู ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะสนับสนุนการผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ มีคุณธรรม จริยธรรมและมนุษยสัมพันธ์อันดี โดยมุ่งจัดบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ให้การปรึกษา เพื่อช่วยลดปัญหาอุปสรรคในระหว่างการศึกษาทั้งนี้นักศึกษาจะได้ใช้เวลาในการศึกษาอย่างเต็มความสามารถและมีการส่งเสริมให้นักศึกษาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในด้านการพัฒนาความสามารถในการทำงาน ทั้งได้บำเพ็ญประโยชน์

ต่อสังคม ส่วนรวม มีระเบียบวินัย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นั้น สำนักกิจการนิกศึกษานอกจากต้องสนับสนุน ให้ความร่วมมือกับคณะวิชาต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดแล้ว สำนักกิจการนิกศึกษายังต้องปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

บทบาทหน้าที่ของสำนักกิจการนิกศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบมีดังนี้

- 1) วางแผนและดำเนินงานด้านกิจการนิกศึกษาตามนโยบายของวิทยาลัย
- 2) จัดทำแผนและงบประมาณด้านกิจการนิกศึกษา
- 3) ประสานงานจัดกิจกรรมนิกศึกษาทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัย
- 4) ประสานงานและให้คำปรึกษาคณะวิชาเกี่ยวกับนโยบาย และแผนการ

ปฏิบัติงานกิจการนิกศึกษา

- 5) ให้บริการและสวัสดิการต่าง ๆ แก่นักศึกษา
- 6) สนับสนุนงานกิจการนิกศึกษาของคณะวิชา และหน่วยงานอื่น ๆ ที่

เกี่ยวข้อง

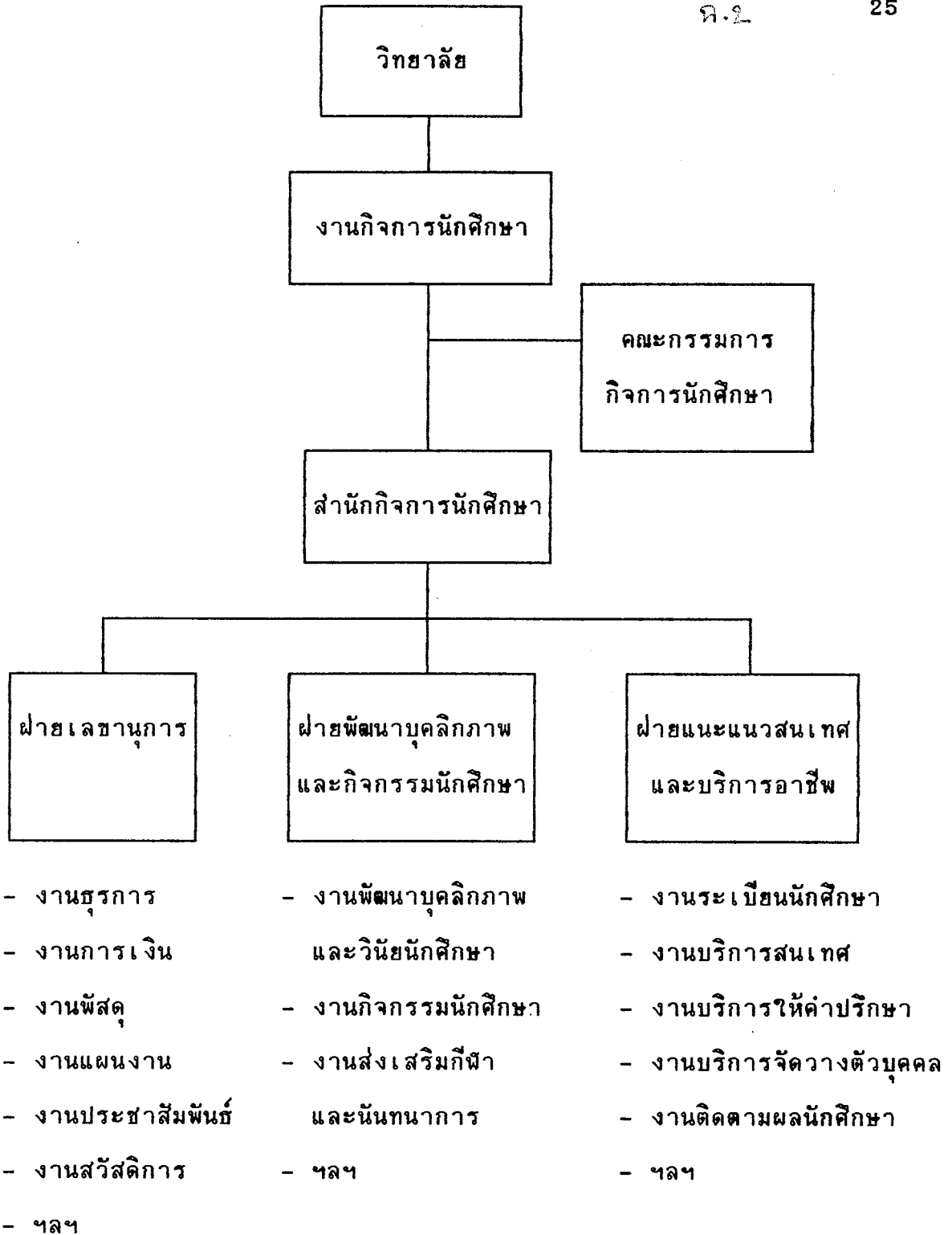
7) ควบคุม ดูแล การจัดกิจกรรมนิกศึกษา ในความรับผิดชอบของสำนักกิจการนิกศึกษาและองค์การนิกศึกษา

- 8) ส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อปลูกฝังและพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา
- 9) ติดตามประเมินผลงานกิจการนิกศึกษา
- 10) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่วิทยาลัยมอบหมาย

การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ดังกล่าวนี้ ได้จัดแบ่งสายงานภายในสำนักกิจการนิกศึกษาเป็น 3 ฝ่าย คือ

- 1) ฝ่ายเลขานุการ
- 2) ฝ่ายพัฒนาบุคลิกภาพและกิจกรรมนิกศึกษา
- 3) ฝ่ายแนะแนวสนเทศและบริการอาชีพ

ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 การแบ่งสายงานภายในสำนักกิจการนักศึกษา

หมายเหตุ หากวิทยาลัยครูใดมีความจำเป็นในทางบริหารอาจจัดงานแตกต่างกันไปจากแผนภูมินี้ได้

รายละเอียดของงานในฝ่ายต่าง ๆ ของสำนักกิจการนักศึกษา มีดังนี้

1) ฝ่ายเลขานุการ

(1) งานธุรการ มีงานที่รับผิดชอบปฏิบัติ ดังนี้

- ก) จัด รับ ส่งและจัดทำร่างหนังสือโต้ตอบ และเก็บรักษาหนังสือราชการและเอกสารต่าง ๆ ของสำนักกิจการนักศึกษา
- ข) จัดทำคำสั่ง ประกาศที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายกิจการนักศึกษา
- ค) เชิญประชุมคณะกรรมการกิจการนักศึกษา และคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานนักศึกษาที่หัวหน้าสำนักกิจการศึกษามอบหมาย
- ง) ประสานงานกับคณะวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักศึกษา
- จ) ดำเนินงานจัดการประชุม บันทึกการประชุม รวบรวมงานการประชุมฝ่ายกิจการนักศึกษา
- ฉ) ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษาที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานโดยเฉพาะ

ช) รับเรื่อง เสนอเรื่องของฝ่ายขึ้นไปตามลำดับ

(2) งานการเงิน มีงานที่รับผิดชอบปฏิบัติ ดังนี้

- ก) เก็บรักษาเงินกิจกรรมนักศึกษา
- ข) ทำบัญชีรับจ่ายและเก็บหลักฐานการเงิน-ทำงบดุลรายเดือน
- ค) ควบคุมการใช้เงินเป็นไปตามระเบียบและตามโครงการ
- ง) ทำหน้าที่เบิกจ่าย และจัดทำบัญชีรายรับ-จ่ายค่ากิจกรรม
- จ) ทำหน้าที่เบิกจ่ายเงินสดสำนักกิจกรรมนักศึกษาให้ถูกต้องตามระเบียบ
- ฉ) ตรวจสอบหลักฐานการใช้เงินกิจกรรมนักศึกษาแล้วนำเสนอวิทยาลัยตามลำดับ

(3) งานพัสดุ ผู้รับผิดชอบ มีภารกิจดังนี้

ก) ดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างของฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักกิจการนักศึกษา

ข) ลงทะเบียนเก็บรักษาและควบคุมการเบิกจ่ายพัสดุ ครุภัณฑ์ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักกิจการนักศึกษา

ค) จัดซ่อมบำรุงพัสดุครุภัณฑ์

(4) งานแผนงาน รับผิดชอบดำเนินงานต่าง ๆ ดังนี้

ก) รวบรวมโครงการและทำแผนปฏิบัติงานกิจกรรมนักศึกษา

ข) จัดทำงบประมาณฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา

ค) รวบรวมข้อมูล และสถิติต่าง ๆ ด้านกิจกรรมนักศึกษา

ง) ติดตามและประเมินผลงานด้านกิจการนักศึกษา

จ) ประสานงานกับคณะวิชาเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมนักศึกษาตลอดปี

(5) งานประชาสัมพันธ์ รับผิดชอบดำเนินงาน ดังนี้

ก) จัดทำและรวบรวมข่าวสาร เพื่อเผยแพร่กิจการต่าง ๆ ของสำนักกิจการนักศึกษา

ข) ประสานงานกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยและคณะวิชา ตลอดจนองค์การนักศึกษา ในการจัดทำและให้ข่าวสารประชาสัมพันธ์แก่อาจารย์ และนักศึกษา

ค) งานประชาสัมพันธ์อื่น ๆ ที่วิทยาลัยมอบหมาย

(6) งานสวัสดิการนักศึกษา รับผิดชอบดำเนินงาน ดังนี้

ก) จัดบริการ ควบคุม ดูแลหอพักและนักศึกษาประจำหอพัก ของวิทยาลัย

ข) จัดและควบคุมดูแลเกี่ยวกับอาหารให้นักศึกษา ตลอดจนควบคุมดูแลเกี่ยวกับการให้บริการของร้านค้าในวิทยาลัย

ค) ดำเนินการเกี่ยวกับการผ่อนผันการเกณฑ์ทหาร อำนาจความสะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรมนักศึกษาวิชาทหาร

ง) ประสานงานกับฝ่ายอนามัย และสภากาชาดของวิทยาลัย เกี่ยวกับการให้บริการด้านสุขภาพอนามัยรวมทั้งการให้การรักษาสภากาชาด

จ) อำนาจความสะดวกในการบริการรับ-ส่งจดหมาย หมายนิติ โทรเลข สิ่งตีพิมพ์ และอื่น ๆ

ฉ) ประสานงานกับแผนกสวัสดิการสำนักงานอธิการ เกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยในทรัพย์สิน และตัวนักศึกษาในระหว่างศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในวิทยาลัย

ช) รับผิดชอบในด้านการประสานงานกับศิษย์เก่า และสมาคมศิษย์เก่าและดำเนินการให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างวิทยาลัยกับศิษย์เก่า

ซ) จัดบริการอื่นใดให้นักศึกษาตามความเหมาะสม

2) ฝ่ายพัฒนาบุคลากรและกิจกรรมนักศึกษา

(1) งานพัฒนาบุคลากรและวินัยนักศึกษา รับผิดชอบด้านการพัฒนาบุคลากรนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนการประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมระหว่างที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัย ซึ่งมีงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

ก) จัดดำเนินการออกระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และรวบรวมระเบียบ วินัยที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา

ข) จัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร และจริยธรรมให้นักศึกษาโดยส่วนรวม

ค) ประสานงานกับคณะวิชาในการควบคุม ดูแล ให้นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบ วินัยนักศึกษา

ง) ประสานงานคณะวิชาในการประเมินคุณภาพ ในด้านพฤติกรรมของนักศึกษา

จ) เสนอความเห็นต่อวิทยาลัย ในการพิจารณาแต่งตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงและกรรมการพิจารณาโทษนักศึกษาที่กระทำความผิด

ฉ) ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง ให้ทราบความประพฤติของนักศึกษา

(2) งานกิจกรรมนักศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับงานองค์การนักศึกษา ดังนี้

ก) ดำเนินการเลือกตั้งและเสนอชื่อกรรมการบริหารกิจกรรมนักศึกษาให้วิทยาลัยแต่งตั้ง

ข) ให้คำแนะนำปรึกษา และควบคุมดูแลการดำเนินงานขององค์การนักศึกษา และสภานักศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ

ค) ควบคุมการใช้จ่ายเงิน และการดำเนินการทางการเงินขององค์การนักศึกษา

ง) ติดตาม ตรวจสอบ และรวบรวมหลักฐานการใช้จ่ายเงินขององค์การนักศึกษาเพื่อนำเสนอต่อวิทยาลัย

จ) ให้ข้อเสนอแนะ ควบคุมการจัดกิจกรรมขององค์การนักศึกษา

ฉ) ประสานงานกับคณะวิชา ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาแต่ละคณะ

ช) ประสานงานการจัดกิจกรรมอื่นกับคณะวิชาตามที่ได้รับมอบหมายจากวิทยาลัย

ซ) เข้าร่วมประชุมกับกรรมการองค์การนักศึกษา

(3) งานส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ รับผิดชอบงานดังนี้

ก) ประสานงานกับคณะวิชา สนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬานันทนาการของนักศึกษาทั้งภายใน-ภายนอกวิทยาลัย

ข) จัดบริการส่งเสริมให้นักศึกษาใช้เวลาว่างในการเล่นกีฬา เพื่อสุขภาพอย่างทั่วถึง

ค) ประสานงาน และดูแลการจัดการแข่งขันกีฬาคณะภายใน วิทยาลัย

ง) ให้คำปรึกษา เสนอแนะและให้การช่วยเหลือแก่นักศึกษาในการจัดกิจกรรมกีฬานันทนาการต่าง ๆ

จ) ให้ข้อคิดเห็นต่อวิทยาลัย ในการขออนุญาตจัดกิจกรรมกีฬานันทนาการของนักศึกษา

3) ฝ่ายแนะแนวสนเทศ และบริการอาชีพ ผู้รับผิดชอบประจำฝ่ายมีหน้าที่ดำเนินงานต่าง ๆ ดังนี้

(1) งานระเบียบนักศึกษา

ก) จัดทำระเบียบสัมมนาทางการแนะแนวการศึกษาเป็นรายการ

ข) บริการข้อมูลนักศึกษาให้แก่ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ค) ศึกษา สืบหาปัญหาและความต้องการของนักศึกษา

(2) งานบริการสนเทศ

ก) จัดปฐมนิเทศและปัจฉินิเทศนักศึกษา

ข) จัดบริการสนเทศทางด้านการศึกษา การอาชีพ สังคมและการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพต่าง ๆ ให้กับนักศึกษา

ค) จัดบริการข้อมูลทางการแนะแนวแก่ชุมชน

(3) งานบริการให้คำปรึกษา

ก) ประสานงานกับคณะวิชา ในการให้ความรู้ให้คำปรึกษาแก่อาจารย์ที่ปรึกษาประจำหมู่เรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดทำเอกสาร จัดประชุมอบรม สัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นต้น

ข) ประสานงานและให้ข้อเสนอนแนะแก่อาจารย์ที่ปรึกษา ในการจัดกิจกรรมพบอาจารย์ที่ปรึกษา

ค) ประสานงานกับคณะวิชา ในการเสนอชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาประจำหมู่เรียน เพื่อให้วิทยาลัยแต่งตั้ง

ง) ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาทั้งด้านการศึกษา อาชีพและสังคม เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

(4) งานบริการจัดวางตัวบุคคล

ก) จัดหาและบริการเงินทุนต่าง ๆ

ข) บริการทางานทั้งระหว่างศึกษาอยู่ และภายหลังการจบการศึกษา

ค) จัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับนักศึกษา ในการออกไปประกอบอาชีพด้วยการประสานกับคณะวิชา

ง) จัดบริการทางวิชาชีพ จัดป้ายนิเทศ จัดอบรมพิเศษสำหรับงานอาชีพที่นักศึกษาสนใจ

จ) จัดบริการเงินยืมเป็นทุนหมุนเวียนแล้วใช้คืนเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาที่ขัดสนขาดแคลน

(5) งานติดตามผลนักศึกษา ดำเนินงานดังนี้

ก) ประเมินผลการจัดบริการต่าง ๆ ของฝ่ายแนะแนว

ข) ติดตามประเมินผลนักศึกษา ทั้งระหว่างกำลังศึกษา และภายหลังจบการศึกษาแล้ว

ค) วิเคราะห์ วิจัยปัญหาและความต้องการของนักศึกษาเสนอต่อฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาต่อไป

2.5 บทบาทหน้าที่ของคณะวิชาในการบริหารงานกิจการนักศึกษา

2.5.1 ความจำเป็นที่คณะวิชาต้องรับผิดชอบงานกิจการนักศึกษา

เดิมนั้นวิทยาลัยครู เป็นสถาบันเฉพาะทาง คือสถาบันผลิตครู ถึงแม้ว่าจะจัดตั้งคณะวิชามาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2518 แต่ก็ยังเป็นคณะวิชาที่ตั้งขึ้นมาเพื่อสอนวิชา

พื้นฐานและวิชาเอกบางสาขาในวิชาชีพครู มิใช่คณะวิชาที่เปิดสอนวิชาเอกอื่น ๆ นอกเหนือสาขาวิชาการศึกษา เมื่อมีการแก้ไขพระราชบัญญัติวิทยาลัยครูใหม่เมื่อ ปี พ.ศ. 2527 สถานภาพของวิทยาลัยครูเปลี่ยนไป คือเปลี่ยนจากสถาบันเฉพาะทางซึ่งผลิตบัณฑิตครูศาสตร์เพียงอย่างเดียวมาเป็นสถาบันอเนกประสงค์ผลิตบัณฑิตหลายสาขาวิชาเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัย ดังนั้น สถานภาพของคณะวิชาต่าง ๆ จึงเปลี่ยนแปลงไปด้วย

เมื่อสถานภาพของวิทยาลัยครูและของคณะวิชาเปลี่ยนไป บทบาทของคณะวิชาก็เปลี่ยนไปด้วย คณะวิชาจึงจะมีบทบาทเหมือนการจำลองหรือย่อส่วนของวิทยาลัยให้เล็กลง โดยมีบทบาทต่าง ๆ เหมือนของวิทยาลัย โดยมีบทบาททั้งการบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานด้านบริการวิชาการแก่ชุมชน การบริหารงานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

เฉพาะในด้านงานกิจการนักศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้องกระจายงานด้านนี้ไปสู่คณะวิชานั้น มีมาก คือ

1) ถึงแม้ว่าเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตของวิทยาลัยครูจะมุ่งเน้นให้บัณฑิตเป็นคนที่ "ความรู้ดี มีคุณธรรม และนำชุมชนพัฒนา" หรือเป็นคนที่มีความรู้ คู่คุณธรรม นำสังคม" คือเป็นทั้ง "คนเก่งและคนดี" ก็ตาม แต่ในรายละเอียดของคุณลักษณะของบัณฑิตแต่ละสาขาย่อมมีข้อแตกต่างกัน บัณฑิตที่จบไปเป็นครูนั้นย่อมมีลักษณะบางอย่างที่แตกต่างจากบัณฑิตที่จะออกไปทำธุรกิจ ดังนั้น คุณลักษณะที่เป็นรายละเอียดเฉพาะสาขาวิชาที่จะสร้างสรรค์ขึ้นมาได้ จะต้องอาศัยภาควิชาและคณะวิชา ซึ่งรับผิดชอบนักศึกษาแต่ละวิชาเอก เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลรับผิดชอบและพัฒนา

2) อาจารย์ในภาควิชาและคณะวิชา จะเป็นผู้ที่เข้าใจและใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุด สร้างความเข้าใจใกล้ชิดและก่อให้เกิดจิตผูกพันขึ้น ทั้งระหว่างอาจารย์และนักศึกษา และระหว่างนักศึกษากับภาควิชาและคณะวิชา ดังนั้น ความ

ห่วงใยซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพบัณฑิตได้ตามที่วิทยาลัยและคณะวิชาต้องการ

3) การบริหารคนกลุ่มย่อย ย่อมสะดวกและง่ายในการบริหารยิ่งคนกลุ่มย่อยนั้นอยู่ในแวดวงของวิชาการสาขาเดียวกัน ย่อมง่ายต่อการควบคุมดูแลความทุกข์สุข ระเบียบวินัย ตลอดจนปัญหาการเล่าเรียน

4) แต่ละคณะวิชามีศาสตร์เฉพาะสาขาของตนเอง การผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะตรงตามศาสตร์สาขานั้น ๆ คณะวิชาย่อมรู้ดีและมีความชำนาญในการที่จะพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะที่ต้องการได้ เพราะโดยหลักของการบริหารแล้ว ภาควิชาและคณะวิชา คือ ผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อคุณภาพบัณฑิตสาขาที่ตนรับผิดชอบ หากคุณภาพบัณฑิตสาขาใดไม่ดี ภาควิชา นั้น หรือคณะวิชานั้น จะต้องตกเป็นจำเลยที่หนึ่งโดยไม่มีทางหลีกเลี่ยง

2.5.2 บทบาทหน้าที่ของคณะวิชาในการบริหารงานกิจการนักศึกษา

บทบาทหน้าที่ของคณะวิชาด้านกิจการนักศึกษา มีดังนี้

- 1) วางแผนและปฏิบัติงาน ด้านกิจการนักศึกษาของคณะวิชาตามนโยบายของวิทยาลัย
- 2) จัดทำแผนและงบประมาณ ด้านกิจการศึกษาร่วมกับสำนักกิจการนักศึกษา
- 3) ประสานงานจัดกิจกรรมนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกคณะวิชา
- 4) ให้บริการและสวัสดิการต่าง ๆ แก่นักศึกษาในคณะวิชา
- 5) สนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษากิจกรรม เพื่อปลูกฝัง และพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา
- 6) ควบคุมดูแลการจัดกิจกรรมของนักศึกษาในคณะวิชา
- 7) ร่วมกับสำนักกิจการนักศึกษา เพื่อเสนอความเห็นต่อวิทยาลัยในการ

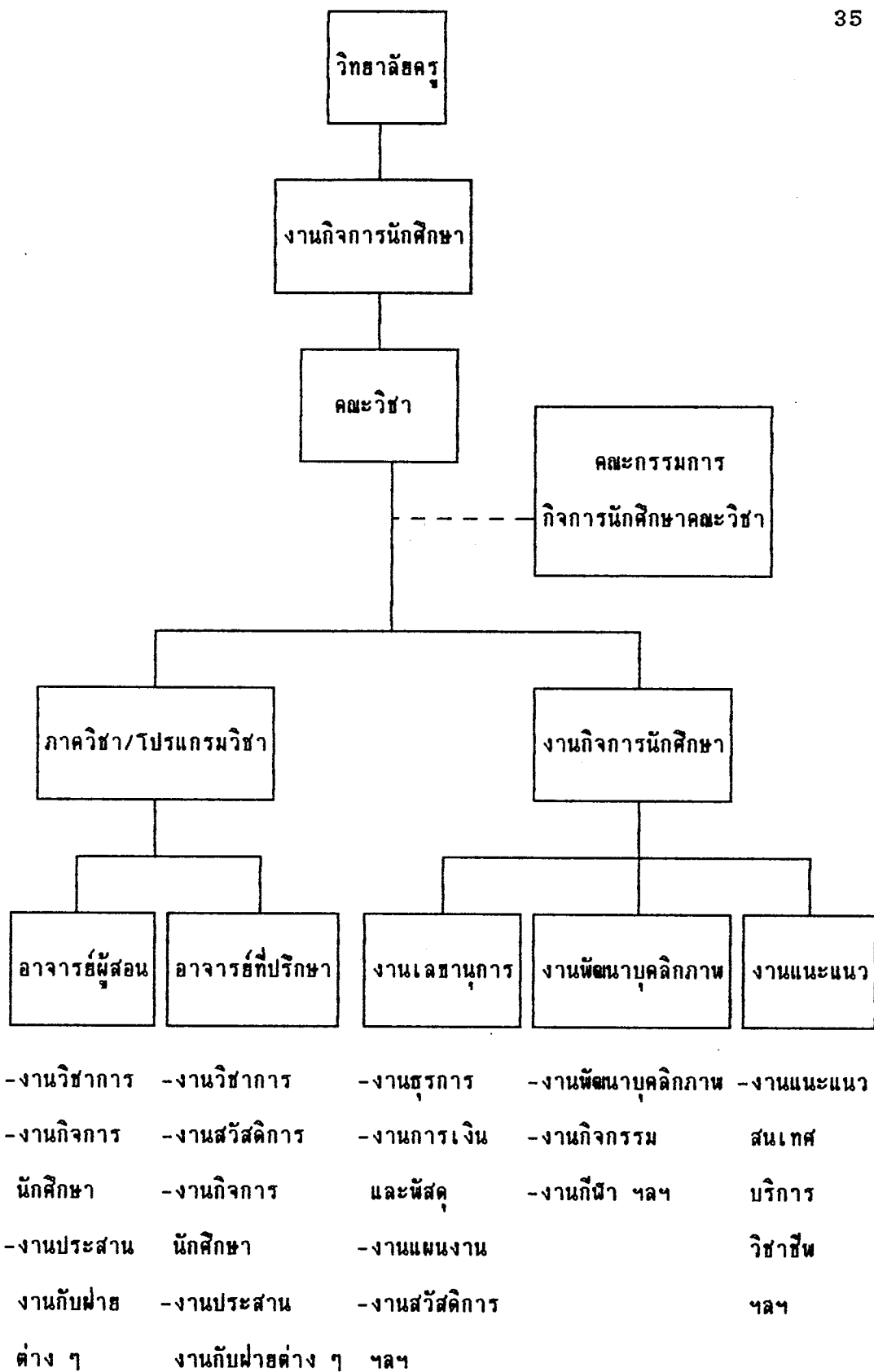
พิจารณาแต่งตั้งกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงและกรรมการพิจารณาโทษทางวินัยแก่นักศึกษาที่กระทำผิด

- 8) เสนอแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาประจำหมู่เรียนของนักศึกษา
- 9) ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานด้านกิจการนักศึกษาของคณะวิชา
- 10) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่วิทยาลัยมอบหมาย

เพื่อให้การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ดังกล่าว คณะวิชาจะต้องจัดให้มีบุคลากรหรือหน่วยงานรองรับการปฏิบัติงานด้านกิจการนักศึกษา ในระดับคณะวิชา เหมือนกับลักษณะของงานในสำนักกิจการนักศึกษา คือ

- 1) งานเลขานุการ
- 2) งานพัฒนาบุคลากรภาพ และกิจกรรมนักศึกษา
- 3) งานแนะแนวสนเทศและบริการอาชีพ

ซึ่งการแสดงโครงสร้างการบริหารงานกิจการศึกษาคณะวิชา สามารถแสดงไว้ในแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างการบริหารงานกิจการนักศึกษาคณะวิชา

รายละเอียดงานกิจการนักศึกษาของแต่ละคณะวิชา

คณะวิชาเป็นหน่วยงานซึ่งประกอบไปด้วยภาควิชาและคณาจารย์ ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับนักศึกษาโดยตรง ทั้งในด้านงานวิชาการและงานกิจการนักศึกษา เพื่อให้เกิดความชัดเจนใคร่เสนอรายละเอียดงานกิจการนักศึกษาของคณะวิชาไว้ดังนี้

1) งานเลขานุการ

(1) ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ

ก) จัดระบบงานสารบรรณ เกี่ยวกับงานกิจการนักศึกษาของคณะวิชา

ข) ประสานกับสำนักกิจการนักศึกษาเกี่ยวกับการเงินพัสดุ

ค) ควบคุม ดูแลการใช้จ่ายเงินกิจการนักศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบและโครงการ

ง) ดำเนินงานเกี่ยวกับกิจการนักศึกษา ที่ไม่ได้้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานใดโดยเฉพาะ

(2) ด้านแผนงาน

ก) จัดทำแผนงบประมาณ เกี่ยวกับงานกิจการศึกษาร่วมกับสำนักกิจการนักศึกษา

ข) รวบรวมโครงการ จัดทำแผนปฏิบัติงานกิจกรรมนักศึกษา ร่วมกับสำนักกิจการนักศึกษา

ค) รวบรวมข้อมูลและสถิติต่าง ๆ ด้านกิจการนักศึกษา

ง) ติดตามและประเมินผลงานด้านกิจการนักศึกษา

(3) ด้านบริหารและสวัสดิการ

ก) ดูแลความเป็นอยู่ต่าง ๆ และความปลอดภัยของนักศึกษา

ข) ประสานกับสำนักกิจการนักศึกษาในด้านทุนการศึกษา การให้ค่าปรึกษา การผ่อนผันการเกณฑ์ทหาร ฯลฯ

ค) บริการประชาสัมพันธ์และแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ให้นักศึกษาทราบ เช่น การขอรับทุน การสมัครตำแหน่งงาน ฯลฯ

ง) จัดบริการอื่นใดให้นักศึกษาตามความเหมาะสม

2) งานพัฒนาบุคลากรและกิจกรรมนักศึกษา

(1) ด้านพัฒนาบุคลากรและวินัยนักศึกษา

ก) ประสานงานกับสำนักกิจการนักศึกษาในการกำหนดระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และรวบรวมระเบียบวินัยที่เกี่ยวกับนักศึกษา

ข) จัดกิจกรรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากร และจริยธรรมให้นักศึกษาในคณะวิชา

ค) ควบคุมดูแลให้นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบ วินัยนักศึกษา

ง) ประเมินคุณภาพทางด้านพฤติกรรมของนักศึกษาร่วมกับสำนักกิจการนักศึกษา

จ) ร่วมกับสำนักกิจการนักศึกษาเสนอความเห็นต่อวิทยาลัย ในการพิจารณาแต่งตั้งกรรมการสอบหาข้อเท็จจริงและกรรมการพิจารณาโทษนักศึกษาที่ทำผิด

(2) ด้านกิจกรรมนักศึกษา

ก) ดำเนินการเลือกตั้งและเสนอรายชื่อคณะกรรมการนักศึกษา คณะวิชาให้วิทยาลัยแต่งตั้งโดยประสานงานกับสำนักกิจการนักศึกษา

ข) ให้คำแนะนำปรึกษาและควบคุมดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการนักศึกษาคณะวิชา ให้เป็นไปตามนโยบายและระเบียบข้อบังคับ

ค) ดูแลการใช้จ่ายเงินค่ากิจกรรมนักศึกษาร่วมกับสำนักกิจการนักศึกษา

ง) ส่งเสริมและสนับสนุน ในการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา

วิทยาลัย

จ) ประสานการจัดกิจกรรมนักศึกษาตามที่ได้รับมอบหมายจาก

คณะวิชา

ฉ) เป็นที่ปรึกษาและเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการนักศึกษา

เพื่อสุขภาพ

(3) การส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ

ก) สนับสนุนและส่งเสริมการเล่นกีฬา และการออกกำลังกาย

ข) สนับสนุนและดูแลการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาคณะวิชา

กิจกรรมกีฬาและนันทนาการต่าง ๆ

ค) ให้คำปรึกษาเสนอแนะให้การช่วยเหลือนักศึกษาในการจัด

(4) งานแนะแนวสนเทศและบริการอาชีพ

ก) จัดปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศนักศึกษาคณะวิชา

สำนักกิจการนักศึกษา

ข) พิจารณาจัดหาทุน และบริการต่าง ๆ แก่นักศึกษาร่วมกับ

เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม

ค) ให้คำปรึกษาก่อนนักศึกษาทั้งด้านการศึกษา อาชีพและสังคม

ง) จัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

(5) งานอาจารย์ที่ปรึกษาหมู่เรียน

แต่งตั้งโดยประสานงานกับสำนักกิจการนักศึกษา

ก) พิจารณาเสนอชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาหมู่เรียน เพื่อวิทยาลัย

ประจำหมู่เรียน

ข) จัดกิจกรรมให้ความรู้ในการให้ปรึกษาแก่อาจารย์ที่ปรึกษา

ค) ควบคุมดูแลอาจารย์ที่ปรึกษาให้ปฏิบัติหน้าที่โดยสม่ำเสมอ

2.6 องค์การในการจัดกิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมนักศึกษา (Student activities) เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณสมบัติ เสริมสร้างบุคลิกภาพ และสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษา การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษา เป็นสิ่งสำคัญในชีวิตการเป็นนักศึกษาในสถาบัน ปรัชญาการศึกษาตามแนวความคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่ว่า "การศึกษา คือการรวบรวมประสบการณ์ซึ่งเป็นผลมาจากการที่นักศึกษามีปฏิกริยาสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายในสถาบันการศึกษา" ซึ่งแสดงว่ากิจกรรมนักศึกษา ก็เป็นส่วนหนึ่งของการให้การศึกษาแก่นักศึกษานอกเหนือไปจากการเรียนตามปกติในชั้นเรียน หรือห้องปฏิบัติการทดลองการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาเปรียบเสมือนการฝึกปฏิบัติการในสังคม ที่ตัวนักศึกษาเป็นสมาชิกอยู่ ถ้านักศึกษาประสบความสำเร็จในการจัด หรือเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาก็จะเกิดความมั่นใจในการก้าวออกไปสู่โลกกว้าง หลังจากจบการศึกษาได้รับปริญญาแล้ว เช่น การเข้ากลุ่มกับเพื่อนฝูง การทำงานให้สำเร็จตามแผน การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เป็นต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาในการดำเนินชีวิตในอนาคต "ผู้ที่ประสบความสำเร็จจากการเข้าร่วมกิจกรรมขณะที่อยู่ในสถาบันการศึกษา มักจะเป็นผู้ประสบความสำเร็จ และพบกับความก้าวหน้าในชีวิตการทำงานมากกว่าผู้ที่เรียนหนังสือเพียงอย่างเดียว ไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรม"

2.6.1 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมนักศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของงานกิจการนักศึกษา (Student Affairs) ซึ่งถือว่าเป็นภาระหน้าที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นจะเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาจึงขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของวิทยาลัย ตลอดจน วัตถุประสงค์ของระบบการอุดมศึกษาของประเทศชาติเป็นสำคัญด้วย โดยทั่วไปแล้ว วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละแห่ง ก็ควรเน้นในเรื่องต่อไปนี้

- 1) ฝึกนักศึกษาให้มีความรู้เป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี
- 2) ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) ฝึกวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย มีการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ยอมรับมติของกลุ่ม

- 4) สร้างบุคลิกภาพลักษณะ ที่พึงปรารถนาในตัวคนที่จะได้ชื่อว่าบัณฑิต

(Educated man)

- 5) ฝึกทักษะในการทำกิจกรรมที่ตนมีความชอบ หรือมีความถนัด

- 6) พัฒนาทัศนคติค่านิยมที่ดีเหมาะสมอันจะมีผลต่อพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

กองนโยบายและแผนงานเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาทั่วไป ในบทวิเคราะห์กิจกรรมนักเรียนและนิสิตนักศึกษา ในประเทศไทยไว้ดังนี้

- 1) เพื่อปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิต นักศึกษา
- 2) เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่นิสิตนักศึกษา
- 3) เพื่อส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้เพิ่มประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ

แก่นิสิตนักศึกษา

- 4) เพื่อปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และ

เอกลักษณ์อันดีงามของชาติ

- 5) เพื่อส่งเสริมพลานามัยและพัฒนาบุคลิกภาพ

- 6) เพื่อส่งเสริมให้นิสิต นักศึกษา บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม

- 7) เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของสถานศึกษา

จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานด้านกิจการนักศึกษาก่อให้เกิดประโยชน์กว้าง ๆ ใน 2 ลักษณะ คือ

- 1) พัฒนาคุณภาพและบุคลิกภาพของนักศึกษาเอง

2) เสริมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบในตัวนักศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมบุคคลให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต

2.6.2 อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษา

การพัฒนาการศึกษา โดยสนับสนุนในด้านกิจกรรมนั้น ถือเป็นหน้าที่หนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาที่พึงกระทำ และจะต้องให้การสนับสนุนในด้านการเลือกสรรบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีอุดมการณ์มาทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของนักศึกษาในด้านกิจกรรมให้ได้ผล ต้องเลือกเฟ้นผู้ที่มีคุณภาพและเวลา "อาจารย์ที่ปรึกษา" เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการจัดกิจกรรมให้ได้ผล ต้องเลือกเฟ้นผู้ที่มีคุณภาพและคุณสมบัติเหมาะสม และในขณะเดียวกันก็ต้องให้กำลังใจให้รางวัลความดีที่เขาอุทิศเวลาให้กับงานกิจกรรมนักศึกษาด้วย อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักศึกษามากกว่าบุคคลอื่น ๆ ถ้านักศึกษามีศรัทธาในตัวของอาจารย์ที่ปรึกษา และตัวอาจารย์ที่ปรึกษาก็สามารถถือเป็น "ตัวแบบ" (Model) ที่ดี ก็จะชักจูงนักศึกษาไปในทิศทางที่ถูกต้องและสร้างสรรค์

2.6.3 ลักษณะและประเภทของกิจกรรมนักศึกษา

ลักษณะของกิจกรรมนักศึกษาของแต่ละสถาบัน แบ่งออกได้เป็นหลายแบบหลายลักษณะ ซึ่งพอจะสรุปถึงประเภทและขอบเขตของกิจกรรมนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้ 4 ด้าน คือ

1) กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นควรมีขอบเขตดังนี้

- (1) เพื่อส่งเสริมเผยแพร่ และรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม
- (2) เพื่อสนับสนุนนักศึกษาให้ความสนใจ และมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อให้เกิดความชำนาญและสุนทรียภาพในศิลปด้านต่าง ๆ อันไม่ขัดต่อวัฒนธรรมอันดีงาม

2) กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมที่จัดขึ้นควรมีขอบเขตดังนี้

- (1) เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเล่นกีฬา เพื่อสุขภาพ พลานามัยและพัฒนาบุคลิกภาพ

(2) เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ฉันมิตร ความมีน้ำใจนักกีฬา ทั้งผู้เล่นและผู้ชม

(3) เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกีฬา

(4) เพื่อยกมาตรฐานการกีฬาส่งเสริมให้สูงขึ้น

(5) จัดให้มีการแข่งขันกีฬาระดับต่าง ๆ เพื่อเพิ่มทักษะในด้านการกีฬา

3) กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมที่จะจัดขึ้นด้านนี้ เพื่อแสวงหาความรู้ด้านวิชาการ อันได้รับการส่งเสริมให้มีอิสระทางความคิด แต่ต้องอยู่ในขอบเขตโดยให้มีความสมดุลย์ในด้านความคิดแง่ต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์

4) กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์และอาสาพัฒนา

(1) เพื่อให้นักศึกษาใช้เวลา เพื่อพัฒนาตนเองให้พร้อม ที่จะทำประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ

(2) เพื่อให้ศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

(3) เพื่อปลูกฝังนักศึกษาได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมอันจะเป็นผลให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ

(4) เพื่อส่งเสริมให้มีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อหมู่คณะ หรือส่วนรวม และประเทศชาติ

2.6.4 องค์การนักศึกษา

การบริหารกิจกรรมนักศึกษานั้น กระทำได้หลายลักษณะและหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความต้องการของนักศึกษาในแต่ละสถาบันสำหรับวิทยาลัยครูได้กำหนดวัตถุประสงค์ และรูปแบบของการดำเนินกิจกรรมนักศึกษาไว้ดังนี้

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ ฝึกฝนตนเองในการใช้สิทธิเสรีภาพ และการปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- (2) เพื่อฝึกฝนให้นักศึกษารับผิดชอบในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้อง กับปณิธานของวิทยาลัย
- (3) เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักศึกษาให้มีความรัก ความ สามัคคีในหมู่นักศึกษา รู้จักเสียสละ อุทิศตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และต่อ ประเทศชาติ
- (4) เพื่อส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งทางวิชาการ และ ประโยชน์ในวิชาชีพแก่นักศึกษา
- (5) เพื่อทำนุ บำรุง ส่งเสริม รักษาไว้ซึ่งศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม อันดีงามของไทย
- (6) เพื่อส่งเสริมพละนาถัยและพัฒนาบุคลิกภาพ และส่งเสริมให้ นักศึกษาได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง
- (7) เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม
- (8) เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียง และเกียรติคุณของวิทยาลัย

2) รูปแบบโครงสร้างองค์กรในการบริหาร

- (1) ให้มีศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของนักศึกษาเรียกว่า "องค์การ นักศึกษา" ซึ่งประกอบไปด้วย
 - ก) องค์การบริหารนักศึกษา
 - ข) สภานักศึกษา
- (2) ให้มีคณะกรรมการนักศึกษาคณะวิชา เป็นศูนย์กลางในการ จัดกิจกรรมของนักศึกษาในคณะวิชา ประกอบด้วย "ชุมนุม" ต่าง ๆ มีประธาน นักศึกษาคณะวิชาเป็นกรรมการองค์การบริหารนักศึกษาโดยตำแหน่ง

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทองสุข รัตนธวัชวงศ์ (2507) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารกิจกรรมนักเรียนตามความคิดเห็นของครูและนักเรียนมีหลายประการ เช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรของครู นักเรียนและผู้ปกครองยังไม่ดีพอขาดความร่วมมือระหว่างครูใหญ่ ครูและนักเรียน ขาดเงิน สถานที่และสิ่งแวดล้อมไม่ดีพอไม่มีการวางแผนการระยะยาว กิจกรรมที่จัดไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาของหลักสูตร ขาดการแนะแนวแก่นักเรียนไม่มีการติดตามผลและไม่มีการบันทึกข้อมูลเพื่อการปรับปรุง

วันเพ็ญ ธีระคำสวัสดิ์ (2511) ได้ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน ปีการศึกษา 2510 เกี่ยวกับการบริการแนะแนวของวิทยาลัย ผลการศึกษา พบว่า นิสิตมีความพอใจในการบริการหอพัก ส่วนใหญ่ไม่พอใจในการบริการสนเทศ บริการสุขภาพอนามัย โดยเฉพาะเกี่ยวกับบริการแนะแนว นิสิตไม่พอใจในการให้คำปรึกษาหารือและการอบรม บริการจัดหางานและบริการเงินทุนต่าง ๆ ส่วนด้านกิจกรรมนั้น นิสิตส่วนใหญ่มีความรู้สึกไม่พอใจในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพราะรู้สึกว่ากิจกรรมที่จัดมักทำให้เสียเวลาเรียน มีนิสิตส่วนน้อยที่เห็นว่ากิจกรรมที่จัดให้ประโยชน์ทางด้านสติปัญญาและการอยู่ร่วมกันอย่างมีประชาธิปไตย

พิชญ ผาสุข (2518) ได้ศึกษาการบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 750 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษา พบว่า บริการแนะแนวที่จัดได้แก่ การใช้ระเบียบสนทนาเพื่อเก็บข้อมูลต่าง ๆ ของนักศึกษา มีห้องแนะแนวเป็นเอกเทศ ส่วนเรื่องที่แนะแนวได้แก่ เรื่องทางวิชาการและการปรับตัวบริการสุขภาพอนามัย วิทยาลัยครูไม่ได้

จัด เพราะขาดบุคลากรที่จะปฏิบัติงาน คือ พยาบาล และไม่เคยเชิญผู้เชี่ยวชาญทางสุขภาพมาให้ความรู้เพิ่มเติม ส่วนการช่วยเหลือด้านการเงินอยู่ในเกณฑ์น้อยมาก

ศิริ รอดบุญธรรม (2518) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา พบว่า งานที่วิทยาลัยให้ความสนใจและจัดบริการอยู่ในระดับดี ได้แก่ งานด้านทะเบียน บริการด้านพัสดุไปรษณีย์ การประชาสัมพันธ์ การจัดบริการอาหารกลางวัน การจัดร้านค้าสหกรณ์ ส่วนงานที่ทางวิทยาลัยให้ความสนใจอยู่ในระดับน้อยได้แก่ บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการแนะแนว การจัดให้มีที่พักผ่อนหย่อนใจ

สุดชญา สุทธิศรี (2519) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เจตคติของอาจารย์ใหญ่ครูและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพฯ ที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารกิจกรรมนักเรียนนั้น เพราะมีเวลาจำกัด ครูและนักเรียนไม่มีเวลาพอที่จะจัดกิจกรรมนักเรียนขึ้น อีกทั้งโรงเรียนให้การสนับสนุนทางด้านการเงินน้อยอุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน ส่วนปัญหาที่นักเรียนพบมากที่สุดก็คือ การขาดการประชาสัมพันธ์ และครูที่ค่าปรึกษาไม่ให้อิสระในการทำงานแก่นักเรียน สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนมากนัก

สุวรรณา อร่ามเมฆาพงศ์ (2519) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัญหาทางวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ในทัศนะของนักเรียน พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของนักเรียนที่มีต่อระเบียบของโรงเรียน ระเบียบการแต่งกายของนักเรียน ระเบียบความประพฤติของนักเรียนและความบกพร่องทางวินัยของนักเรียนแตกต่างกัน แต่พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียนที่ประพฤติดูระเบียบของโรงเรียนสอดคล้องกัน

ทองขาว โคตรโยธา (2521) ได้ทำการวิจัยเรื่องงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11 พบว่าประชาชนให้ความดูแลความประพฤติและการเรียนของนักเรียนเป็นอย่างดี แต่งานที่โรงเรียนปฏิบัติได้น้อยคือการสำรวจความต้องการทางการศึกษาของนักเรียน การตรวจสอบสภาพอนามัยของนักเรียน การจัดให้มีกิจกรรมทางวิชาการให้มาก และการให้ครูติดต่อกับนักเรียนนอกเวลาเรียน

ศิริลักษณ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2522) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2522 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2522 จำนวน 520 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพบปัญหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ ปัญหาสุขภาพปัญหาการเงิน ปัญหาที่อยู่อาศัย และปัญหาทางครอบครัว โดยเฉพาะปัญหาด้านการเงินนักศึกษาชายมีปัญหาด้านการเงินมากกว่านักศึกษาหญิงนักศึกษารชั้นปีที่ 1 มีปัญหามากกว่านักศึกษารชั้นปีที่ 4 นักศึกษาส่วนภูมิภาค มีปัญหาด้านการเงินมากกว่านักศึกษาภาคกลางนักศึกษาแต่ละคณะ มีปัญหาแตกต่างกันทุกด้าน ยกเว้นปัญหาด้านสุขภาพ

สมใจ ทินพงษ์ (2522) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาระดับ ป.กศ.ชั้นสูง ที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูส่วนกลางและวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษา จำนวน 1,076 คน เป็นชาย 451 คน หญิง 625 คน ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาชายมีปัญหามากกว่านักศึกษาหญิงในเรื่องการเงิน การเรียนและเกี่ยวกับความสัมพันธ์อาจารย์ โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องการเงินนักศึกษาในส่วนภูมิภาคมีปัญหามากกว่านักศึกษาส่วนกลาง นักศึกษาชายมีปัญหาด้านการเงินมากกว่านักศึกษาหญิง ส่วนนักศึกษาในส่วนภูมิภาคต้องการได้รับความช่วยเหลือทางด้านการเงินมากกว่านักศึกษาในส่วนกลาง

สาคร เข้มทอง (2522) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการให้บริการนักศึกษาของวิทยาลัยครูกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเปรียบเทียบการให้บริการ

แนะแนว บริการห้องสมุด บริการสุขภาพ บริการอาหารกลางวัน บริการหอพัก บริการด้านกิจกรรมนักศึกษาและความร่วมมือของนักศึกษา โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษา จำนวน 688 คน ผลการศึกษา พบว่า

1) สภาพการให้บริการนักศึกษาประเภทต่าง ๆ ของวิทยาลัยครูกลุ่มภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากบริการหอพักและความร่วมมือของนักศึกษาต่อบริการต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ดี

2) เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพของบริการประเภทต่าง ๆ แล้ว ปรากฏว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นบริการหอพัก

3) เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพของบริการแต่ละประเภท ระหว่างวิทยาลัย ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน นอกจากวิทยาลัยครูเลย จัดบริการได้ดีกว่า วิทยาลัยครูอื่น ๆ ในหลาย ๆ ด้าน

สมชาย สุขชาติ (2523) ได้ศึกษาเรื่องการใช้เวลาในการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 11 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ใช้เวลาในการบริหารงานทั้ง 5 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ งาน วิชาการ ร้อยละ 26.81 งานธุรการ การเงินและอาคารสถานที่ร้อยละ 22.11 งานบุคลากร ร้อยละ 21.67 งานด้านกิจกรรม ร้อยละ 15.74 และงานด้าน ความสัมพันธ์กับชุมชน ร้อยละ 13.66

เขาวลัษณ์ คัดโนภาส (2524) ได้ศึกษาเรื่อง การบริการกิจการนิสิต นักศึกษา ในมหาวิทยาลัยภาคใต้ พบว่า ผู้บริหารและนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์วิโรฒ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีความเห็นว่าบริการที่สำคัญมี 22 รายการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒสงขลา ผู้บริหารและนักศึกษาเห็นว่า บริการที่จัดว่า สำคัญที่สุดมี 28 รายการ อาทิเช่น บริการคู่มือนักศึกษาใหม่ บริการการจัด ตารางเรียน ตารางสอนและห้องเรียน บริการแนะแนว บริการอาหาร บริการ หอพักบริการรักษาความปลอดภัย บริการหางานให้นักศึกษาทำ บริการไปรษณีย์ โทรเลขการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ เป็นต้น

วินัย จันดาวรรณ (2524) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 10 พบว่าโครงสร้างการบริหารโรงเรียนในเขตการศึกษา 10 จัดให้มีฝ่ายในโรงเรียนเป็น 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครองและฝ่ายธุรการ งานกิจการนักเรียนจัดให้เป็นงานของฝ่ายปกครอง รับผิดชอบมี 7 งาน คือ (1) งานแบ่งกลุ่มนักเรียน (2) งานปฐมนิเทศนักเรียน (3) งานรายงานตัวนักเรียน (4) งานกิจกรรมนักเรียน (5) งานบริการด้านสุขภาพอนามัย (6) งานบริการแนะแนว (7) งานทุนการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ปฏิบัติงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก ในด้านต่อไปนี้ คือ การรับและการแบ่งกลุ่มนักเรียน ปฐมนิเทศนักเรียน การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน การทำทะเบียนและการรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียน ส่วนงานที่โรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือการบริการสุขภาพและอนามัยโรงเรียน การจัดบริการแนะแนว และการจัดให้ทุนการศึกษา สำหรับปัญหาสำคัญในการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน คือ (1) โรงเรียนส่วนมากรับนักเรียนไม่ได้ตามแผนที่วางไว้ (2) ผู้ปกครองให้ความสนใจและมาร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นน้อย (3) ครู อาจารย์ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่จัดขึ้น (4) ขาดแคลนงบประมาณอาคารสถานที่และขาดแคลนบุคลากรด้านสุขภาพอนามัยและด้านการแนะแนว

สรสิทธิ์ ศิลป์ศรีสกุล (2525) ได้ทำวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 8 ด้าน อยู่ในระดับ "มาก" ถึง 7 ด้าน อยู่ในระดับน้อยเพียง 1 ด้าน คือ การบริการด้านสุขภาพอนามัย โดยสรุป คือ

1) ด้านการรับและการแบ่งกลุ่มนักเรียน พบว่าสิ่งที่เป็นปัญหาคือนักเรียนเลือกแผนการเรียนไม่ตรงกับความต้องการและที่เลือกแผนการเรียนเดียวกันมีพื้นฐานต่างกัน

- 2) ด้านการปฐมนิเทศ พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาในด้านการดำเนินงาน คือ ผู้ปกครองนักเรียน ไม่ให้ความร่วมมือ และสถานที่ดำเนินการไม่เหมาะสม
- 3) ด้านการรักษาระเบียบวินัย มีปัญหา คือ ขาดความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียน และระเบียบข้อบังคับที่ใช้ยังไม่มีความเหมาะสม
- 4) ด้านการทำทะเบียนและการรายงาน เกี่ยวกับนักเรียนที่เป็นปัญหา คือ โรงเรียนขาดบุคลากรด้านทะเบียน และขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองและตัวนักเรียน
- 5) ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน มีปัญหา คือ ครูอาจารย์ไม่สนใจ และไม่เข้าร่วมกิจกรรม ขาดครูที่มีประสบการณ์ และขาดสถานที่
- 6) ด้านบริการสุขภาพอนามัย ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความเห็นไม่ตรงกัน โดยผู้บริหารเห็นว่า มีการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนครูอาจารย์เห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ ขาดแคลนบุคลากรด้านพยาบาล และจัดได้ไม่ทั่วถึง
- 7) ด้านการจัดและบริหารแนะแนว พบว่า มีปัญหา คือ โรงเรียนขาดบุคลากรด้านแนะแนว ขาดสถานที่ทำงาน
- 8) ด้านการให้ทุนการศึกษา มีปัญหา คือ หาทุนได้ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่ขอรับบริการ และการจัดข้อมูลพิจารณาทุนยังไม่ดีพอ

มานิต บัดตะแวว (2526) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในเขตการศึกษา 6 เกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พบว่าปัญหาการบริหารงานกิจกรรมนั้น ผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ยกเว้นปัญหาการขาดสื่อการสอน ขาดคู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนและนักเรียนเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามเพื่อน ซึ่งผู้บริหารเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่ครูเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก

จรรยา เกษโพนทอง (2527) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชากิจกรรม และครูที่ปรึกษากิจกรรม พบว่า ผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชา

กิจกรรม ครูที่ปรึกษากิจกรรมเห็นว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมสนองวัตถุประสงค์ของการจัดได้มาก สามารถปฏิบัติตามวิธีการจัดได้ในระดับปานกลาง

จรัส ศรีจันทร์ (2527) ได้ศึกษา เรื่อง งานกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : การศึกษาเกี่ยวกับบริการแนะแนว บริการสุขภาพ บริการความช่วยเหลือด้านการเงิน และระบบอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า การจัดบริการแนะแนว บริการสุขภาพ และระบบอาจารย์ที่ปรึกษา อยู่ในระดับปานกลาง แต่การบริการความช่วยเหลือด้านการเงิน อยู่ในระดับน้อย

อานนท์ แจ่มศรี (2527) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานสุขภาพอนามัยโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่สามารถจัดสภาพทั่วไปเกี่ยวกับงานสุขภาพอนามัยโรงเรียน ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่คณะกรรมการสุขภาพศึกษาธิการกำหนดไว้ และผู้บริหารโรงเรียนประสบปัญหาการบริหารงานในระดับปานกลาง และโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตสุขภาพิบาล หรือเทศบาลสามารถจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยโรงเรียนได้มากกว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขภาพิบาล

ประสิทธิ์ อรุณรัตนานนท์ (2535) ได้ศึกษาเรื่องกิจกรรมนักศึกษาในสหวิทยาลัยพุทธชินราช ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและคณะกรรมการนักศึกษา โดยศึกษาใน 5 ด้านคือ ด้านการกำหนดทิศทางและขอบเขตของการจัดกิจกรรมนักศึกษา ด้านประเภทและลักษณะของการจัดกิจกรรมนักศึกษา ด้านองค์กรนักศึกษาและการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษา ด้านปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการบริหารกิจกรรมนักศึกษาและด้านกระบวนการบริหารกิจกรรมนักศึกษาพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมและคณะกรรมการนักศึกษา มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมทั้ง 5 ด้านในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

สมหญิง สารโกศล (2535) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานหอพักนักศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหา

การบริหารงานหอพักในปัจจุบัน ยังขาดความสะดวกและความรวดเร็วในการให้บริการ ขวัญและกำลังใจของผู้ให้บริการไม่ดีเพราะการพิจารณาความดีความชอบไม่ต่อเนื่อง สาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารบ่อย ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาไม่ดี อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่ยังไม่รู้หน้าที่ของตนเอง อาคารหอพักส่วนใหญ่มีสภาพเก่า ไม่ค่อยได้รับการปรับปรุง มีความแออัดเกินไป

Lattore (1972) ได้ศึกษาเพื่อหาระดับความสำคัญของการบริการการเงิน การให้คำปรึกษา กิจกรรมภายในวิทยาลัย บริการที่พักออาศัย ที่มหาวิทยาลัยนอร์ท โคโลราโด กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา 180 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบประมาณค่าเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการเงินมากที่สุด บริการต่าง ๆ ที่นักศึกษาต้องการรองลงมาคือ การจัดกิจกรรม บริการสุขภาพ ส่วนบริการที่ต้องการน้อยที่สุด คือ บริการที่พักออาศัย สำหรับบริการที่ไม่ต้องการได้รับบริการได้แก่ บริการให้คำปรึกษา เพราะไปรับคำปรึกษาจากแหล่งอื่นแล้ว

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนหรือนักศึกษา เป็นงานที่สนับสนุนด้านการเรียนการสอน หรือด้านวิชาการที่มีความสำคัญยิ่งของสถานศึกษา มีขอบข่ายการปฏิบัติงานที่กว้างขวางครอบคลุมทั้งด้านบุคลากร ด้านการปกครอง ด้านการจัดบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านระบบบริหาร ผู้บริหารจะต้องใช้ความสามารถมากมายหลายประการ สอดคล้องกับที่ ทองคุณ หงส์พันธุ์ (2534) กล่าวว่า เดิมทีเดิยงานกิจการนักศึกษาเป็นงานปกครอง แต่ปัจจุบันนี้งานกิจการนักศึกษาเป็นเรื่องละเอียดอ่อน เป็นเรื่องที่ลึกซึ้ง เป็นงานที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ดังนั้น ถ้าสถาบันการศึกษาไม่เข้มแข็งแล้ว ก็คงจะมีปัญหาอื่นตามมาหลายเรื่องโดยไม่รู้ว่ามีันเกิดปัญหาด้านกิจการนักศึกษา แต่ไปคล่าหาสมมติฐานอื่น ที่จริงแล้วมันรวมอยู่ในส่วนนี้

การบริหารกิจการนักเรียนหรือนักศึกษาของโรงเรียน หรือสถาบันต่าง ๆ แม้จะอยู่ในสังกัดกระทรวง ทบวง กรม เดียวกัน ภายใต้โครงสร้างอันเดียวกัน ก็ตาม แต่ก็อาจจะมีสภาพการปฏิบัติงานและอุปสรรคปัญหาข้อปลีกย่อยที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน แม้ในสถานศึกษา สังกัดกรมการฝึกหัดครู ซึ่งมีวิทยาลัยครูอยู่ถึง 36 แห่งทั่วประเทศก็คงมีลักษณะจุด เดียวกัน